

Zadaniem szkoły jest wspieranie uczniów

Szkolny Program Wspierania Uczniów Uzdolnionych w Czackim

Nauczyciel powinien brać pod uwagę wszelkie drogi, zmierzające do otwarcia umysłów i używać ich odpowiednio do okoliczności.

Jan Amos Komeński (1592-1670)

ANNA KOSZYCKA

DYREKTOR XXVII LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. TADEUSZA CZACKIEGO W WARSZAWIE

XXVII Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Czackiego w Warszawie od wielu lat znajduje się w czołówce rankingów szkół ponadgimnazjalnych. W praktyce oznacza to, iż w wyniku rekrutacji do szkoły przyjmowani są uczniowie zdolni i bardzo zdolni. Zadaniem szkoły jest pogłębienie i poszerzenie ich zainteresowań, a także inspiracja do rozwoju osobistego. Jak tego dokonać? Jak sprawić, żeby szkoła była miejscem, w którym w bezpiecznej i przyjaznej atmosferze każdy uczeń może budować poczucie własnej wartości, rozwijając umiejętności umożliwiające realizowanie marzeń i osiągnięcie sukcesów?

Powyższe pytania postawiła sobie rada pedagogiczna Liceum Czackiego prawie cztery lata temu. Efektem przemyśleń jest Szkolny Program Wspierania Uczniów Uzdolnionych wdrażany od września 2010 r. W Czackim przyjęto definicję Sydney'a Mar-landa, wg której uczniowie uzdolnieni to tacy, „którzy przejawiają możliwości zaawansowanych dokonań w dziedzinie umysłowej, twórczej, artystycznej, w zakresie zdolności przywódczych czy w poszczególnych przedmiotach nauczania i którzy w celu pełnego rozwinięcia tych możliwości wymagają usług lub zajęć niedostarczanych przez standardową szkołę”. Definicja ta implikuje poszerzenie oferty niestandardowych działań wspierających rozwój każdego ucznia. Taka też jest idea programu, aby odwołując się do dotychczasowych doświadczeń, pracować nad nowymi, twórczymi rozwiązaniami, które zwiększą efektywność uczenia się i podniosą efektywność nauczania rozumianą jako zbliżenie się do optymalnego stopnia rozwoju każdego z uczniów.

Tylko jakie konkretnie działania podjąć, jakie procedury stworzyć? W Liceum Czackiego wprowadzono wieloetapową procedurę obejmującą corocznie 160 uczniów klas pierwszych, której kluczowym elementem są popołudniowe, półgodzinne spotkania wychowawcy i psychologa szkolnego z każdym uczniem i jego rodzicami. W czasie spotkań omawiane są wyniki testów i kwestionariusz (uczniowie deklarują w nim swoje osiągnięcia, opisują dotychczasową aktywność szkolną i pozaszkolną, określają zainteresowania i potrzeby związane z edukacją), następuje uszczegółowienie potrzeb, przedstawienie optymalnej oferty szkoły i oferty zewnętrznej. Uczeń ma możliwość określenia swojej wizji realizowania się w szkole, a zespół, z którym się spotyka, pomaga mu sprecyzować cele i proponuje sposoby ich osiągnięcia.

Po zakończeniu spotkań z uczniami danego oddziału i ich rodzicami zbiera się zespół nauczycieli. W czasie zebrania omawiane są potrzeby i cele każdego ucznia, potencjalne trudności, jakie może napotkać, i sposoby wsparcia, jakich można mu udzielić.

Po wstępnej diagnozie podejmowane są działania, takie jak:

- dostarczanie uczniom ciekawych, motywujących zadań; stawianie wysokich wymagań osobom deklarującym zainteresowanie daną dziedziną i chęć rozwijania swoich uzdolnień,
- wspieranie inicjatywy nauczycieli i samych uczniów, pracujących w ramach indywidualnego toku nauki lub indywidualnego programu nauczania,
- poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych poprzez opracowanie oferty adekwatnej do prowadzonej identyfikacji i diagnozy (w tym treningu radzenia sobie ze stresem i treningu

kreatywnego myślenia, warsztatów dotyczących technik uczenia się),

- wspieranie i poszerzenie współpracy z uczelniami wyższymi,
- wzbogacanie oferty szkoły w zajęcia artystyczne (Festiwal Teatralny, muzyczny koncert charytatywny Czacki Second Stage, KAWA czyli Kawiarnia Amatorów Wydarzeń Artystycznych),
- wspieranie uczniów zaangażowanych w wolontariat, pracę samorządu szkolnego i inną działalność społeczną,
- zapraszanie do współpracy osobowości życia kulturalnego i nauki,
- prowadzenie części zajęć edukacyjnych w systemie pozalekcyjnym, np. warsztaty, wyjazdy, gdzie współodpowiedzialni za zawartość merytoryczną są uczniowie.

Uczeń ma możliwość określenia swojej wizji realizowania się w szkole

Większość nauczycieli powie: „my też to robimy - współpracujemy z uczelniami, organizujemy wydarzenia kulturalne, prowadzimy zajęcia pozalekcyjne”. To oczywiście prawda, ale dzięki rzetelnie przeprowadzonej diagnozie nauczyciele w Czackim dokładnie wiedzą, że warto zorganizować właśnie warsztaty fotograficzne, bo takie zapotrzebowanie zgłosili Kasia i Janek, że informację o konkursie recytatorskim trzeba przekazać Zosi z klasy humanistycznej, ale też i Frankowi z informatycznej, bo Franek w czasie spotkania z pedagogiem wyznał, że pasję do komputerów łączy z zamiłowaniem do poezji, że o zajęciach koła chemicznego musi dowiedzieć się też Krysia, humanistka, a na wykład z astronomii dobrze będzie zabrać Stacha z biol-chemu...

Warto zwrócić uwagę na jeszcze jeden pozytywny aspekt spotkań indywidualnych, które w zasadzie są spotkaniami trójstronnymi (uczeń, rodzice, przedstawiciele szkoły). W codzienności szkolnej niewiele jest okazji do bezpośrednich kontaktów między rodzicami i

szkołą. Na rozmowę indywidualną z pedagogiem, wychowawcą czy dyrektorem szkoły wzywa się rodzica tylko w przypadku problemów w nauce czy trudności wychowawczych, jakie stwarza jego dziecko. W Czackim jest inaczej - na spotkania indywidualne zaprasza się rodziców wszystkich pierwszoklasistów, jeszcze zanim jakiegokolwiek problemy się pojawią. Możliwość spokojnej rozmowy jest dla rodzica szansą na zaprezentowanie własnych, nie zawsze zbieżnych z wizjami dziecka - oczekiwań względem szkoły, a dla pedagoga i wychowawcy szansą na przekonanie klientów szkoły, że podmiotowe ich traktowanie nie jest tylko pustym frazesem. Przełamanie bariery komunikacyjnej rodzice - szkoła owocuje w późniejszych kontaktach. Rodzice dużo chętniej umawiają się z pedagogiem, bo już go znają, często sami inicjują spotkanie i radzą się w sprawach trudności nie tylko wychowawczych.

Nauczyciele, którzy uczestniczyli w spotkaniach indywidualnych, w większości podkreślają, że są one doskonałą i często jedyną okazją obserwowania wzajemnej relacji uczeń - rodzic. Okazuje się, że Staszek, który w gronie rówieśników nie ma problemów z wyrażaniem swoich opinii, w obecności matki staje się cichy, nie mówi i pokornie przyjmuje jej decyzje za swoje, że spokojniutka, cicha w szkole Zosia znakomicie potrafi przeciwstawić się dominującemu ojcu i bronić swojego pomysłu na własną karierę w dorosłym życiu, że Janek, nieco nieokrzesany w kontaktach z kolegami, przy rodzicach staje się prawdziwym dżentelmenem.

Uczeń ukończył pierwszą klasę, przez cały rok chodził pilnie na zaproponowane mu zajęcia dodatkowe, może spróbował już swoich sił w jakimś konkursie czy olimpiadzie przedmiotowej, osiągnął pierwsze sukcesy i poznał smak porażki... i co dalej? Nadal jest wspierany przez wychowawcę, pedagoga, opiekuna naukowego, a zespół nauczycieli danego oddziału spotyka się parokrotnie w czasie trzyletniego pobytu ucznia w szkole w celu:

- omówienia działalności, sukcesów i niepowodzeń podopiecznych,

- weryfikacji przyjętych metod pracy z każdym uczniem,
- opracowania programu naprawczego w sytuacjach niepowodzeń,
- wypracowania i aktualizacji indywidualnego systemu nagradzania i motywowania,
- typowania kandydatów do stypendiów naukowych i nagród za inne osiągnięcia oraz uczniów, których należy objąć postępowaniem kwalifikacyjnym w sprawie udzielenia zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki.

Program Wspierania Uczniów Uzdolnionych realizowany jest już od trzech lat w tym roku absolwentami zostaną ci uczniowie, którzy w wrześniu i październiku 2010 roku jako pierwsi w historii Liceum Czackiego zostali zaproszeni wraz z rodzicami na spotkania indywidualne. Pora na próbę ewaluacji. Nie jest prawdą, że w tej szkole nie ma problemów wychowawczych, są - jak wszędzie. Jednak odnosi się wrażenie, że w Czackim potrafi się rozmawiać i podejmuje się próby rozwiązywania konfliktów w atmosferze wzajemnej życzliwości. Uczniowie są aktywni - świadczy o tym chociażby rząd dyplomów i podziękowań za udział we

wszelkiego rodzaju konkursach artystycznych czy akcjach charytatywnych. A osiągnięcia naukowe? Cóż, od lat już absolwenci Czackiego mogą pochwalić się maturą zdaną w 100%, a szkoła zajmuje w rankingu miesięcznika Perspektywy miejsce w pierwszej dziesiątce szkół warszawskich i pierwszej dwudziestce liceów w Polsce, ale tak było również zanim wdrożono Program

**Na spotkania indywidualne
zaprasza się rodziców
wszystkich
pierwszoklasistów, jeszcze
zanim jakiegokolwiek problemy
się pojawią**

Wspierania. Okazało się jednak, że średnio co trzeci uczeń (czyli nieco ponad 160 osób) wziął w bieżącym roku szkolnym udział w etapie szkolnym olimpiady przedmiotowej, z czego

znowu blisko co trzeci (56 osób) zakwalifikował się do etapu okręgowego. Ilu z nich uzyska tytuł finalisty i laureata, jeszcze nie wiadomo, ale tak masowy udział już jest sukcesem, tym bardziej, że duża część startujących to pierwszoklasiści.

Program Wspierania Uczniów Uzdolnionych opracowano wiosną 2010 r, kiedy jeszcze nie było znane Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, jednak wdrożenie zapisów tego rozporządzenia w XXVII Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Czackiego nie stanowiło większego problemu - „pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi (...) polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia (...)” (§ 2.1. rozporządzenia z dnia 17 listopada 2010) i to właśnie w Czackim robimy. □